

TEMA

Ytringsfrihet og varsling

Ny lov kan stanse varslere

En av landets fremste eksperter på arbeidsrett, professor Henning Jakhelln, er redd pasienters liv og helse kan komme i fare dersom et forslag til varslerbestemmelser i arbeidsmiljøloven blir vedtatt. Han frykter at helsepersonell ikke vil tørre å si fra om uheldige forhold.

Jakhelln, som vil gjøre det tryggere å varsle om uheldige forhold i arbeidslivet, vil ha forbud mot å etterforske anonyme varslere og høy toleranse for at varslere kan overdrive eller ta feil. Bare dersom

varsleren bevisst forsøker å skade arbeidsgiver, bør en varslere kunne stilles til ansvar.

Tidligere sjeflege ved Diakonhjemmet sykehus, Dagfinn Gedde-Dahl, forteller at leger i liten grad

melder fra ved feil og uventede dødsfall, og at varsling er et ikke-tema ved medarbeidersamtaler.

Les mer om ytringsfrihet og varsling på side 3-6

SIER FRA:

Jusprofessor Henning Jakhelln frykter at ingen vil tørre å si fra dersom et sett nye bestemmelser om varsling i arbeidslivet blir vedtatt.

Foto:
Per Helge Måseide

SIER IKKE FRA:

Tidligere sjeflege, Dagfinn Gedde-Dahl, sier sykepleiere er flinkere enn leger til å melde fra om feil. Han har ofte gitt råd om at det kan bli feil å ikke melde fra.

Foto:
Tidsskrift for Den norske lægeforening

Velkommen til 17. mai i Legenes hus!

Oslo legeforening har tradisjonen tro gleden av å invitere medlemmer med familie og venner til 17. mai arrangement i Legenes hus på Christiania Torv mellom kl 12.00 og 14.00.

Program

- kl 12.10 Medicinsk Paradeorchæster underholder
- kl 13.00 Tryllekunstneren Arne underholder
- Loddtrekning

Inngangsbillett er som tidligere, kr 50 for voksne og kr 20 for barn under 14 år. For dette får du lett servering og deltar i utlodningen av en iskrem-maskin.

Vi ønsker hjertelig velkommen og håper like mange finner veien til Legenes hus som tidligere år.

Styret i Oslo legeforening

Innkalling til årsmøte og invitasjon til temamøte i Oslo legeforening

onsdag 31. mai

Årsmøtet er åpent for alle medlemmer i Oslo legeforening. Temamøtet er åpent for alle interesserte. Det blir ikke utsendt mer informasjon om møtene. Les mer på side 7.

Svein Aarseth

Denne lederen skrives få dager etter at en av våre kolleger brutalt ble drept på sitt kontor. Det som har skjedd, har rystet oss alle, og det føles uvirkelig.

På vegne av Oslo legeförening vil jeg få uttrykke medfølelse til Stein Sjaastads nærmeste og hans medarbeidere. Om lag 1200 innbyggere har mistet en avholdt fastlege.

Vi har til fulle fått anskueliggjort at hver fjerde lege har opplevd vold og at flertall har opplevd trusler, slik vi skrev om i forrige utgave av Journalen. Slike hendelser medfører et stort ønske om å handle, og også krav om handling. Mye har dreid seg om legers sikkerhet, om truende pasienter og om asylsøkere.

Tillitsvalgte som er kontaktet av mediene, har etter evne forsøkt å formidle

nøkternhet og sakkunnskap. Mediene har sine agendaer og setter i stor grad dagsorden. Det må vi leve med. Jeg tror ikke vi skal gjøre dette til et spørsmål om asylpolitikk utover at det synes som om asylsøkere som har fått avslag, synes å ha vansker med å få nødvendig helsehjelp. Det blir også litt enkelt å skyve ansvaret for enhver «udetonert bombe» over på psykiatrien.

Vi har forsøkt å formidle at lege-pasient-forholdet må bygge på tillit. Alle som arbeider med mennesker vet at uønskede situasjoner med trusler og vold kan oppstå, og at risikoen aldri kan

elimineres. Den ustabile pasienten kan ha mange forkledninger. Den enkelte leges trygghet er ikke blitt mindre av det som har skjedd, men risikoen er blitt synliggjort. Muligens kan samlokalisering av legepraksiser bidra til økt sikkerhet.

Men, vi vil aldri kunne unnskyldes trusler og vold selv om vi vet at vi står overfor personer som er i krise eller er psykisk ustabile.

Minneord om lege Stein Sjaastad kommer i Tidsskrift for Den norske legeförening. Red.anm.

Videreutvikling av Journalen

Legeföreningen og dens tillitsvalgte forsøker å formidle sakkunnskap. Forrige nummer av Journalen og Aplfs hefte om vold og trusler på legekantoret er sitert og distribuert. Vi har tro på at selv Journalen med fire utgaver i året kan være et viktig bidrag til å spre informasjon og synspunkter som medlemmer av Oslo legeförening, medisinstudenter i Oslo og

allmennheten vil finne nyttige og interessante.

Styret vil gjerne videreutvikle Journalen. En formålsparagraf for Journalen er vedtatt, og vi har besluttet å søke om medlemskap i Fagpressen. Dette innebærer at redaktørens virke og rettigheter følger av Redaktørplakaten.

JOURNALEN

Journalen er medlemsavis for Oslo legeförening og utkommer fire ganger i året.

Redaktør: **Per Helge Måseide**. Redaksjonssekretær: **Mette Ryan**.

Postadresse: Oslo legeförening, Postboks 178 Sentrum, 0102 Oslo. Besøksadresse: Akersgata 2 (inngang fra Christiania Torv), 0107 Oslo. Tlf: 23 10 92 40. Faks: 23 10 92 44. Grafisk produksjon: Kampen Grafisk as

Styret	Navn/yrkesförening	Telefon	Arbeidssted	E-post
Leder	Svein Aarseth	22 02 62 10	Frysja legekantor	svein.aarseth@legeföreningen.no
Nestleder	Arne Refsum, Of	22 45 15 00	Diakonhjemmet sykehus	arne.refsum@diakonsyk.no
Styremedlemmer	Magnhild Aanje	22 82 10 60	Grorud legesenter	maanje@broadpark.no
	Per Helge Måseide	22 11 80 80	Ullevål universitetssykehus	perhelge.maseide@ullevål.no
	Bjørn Sletvold, Aplf	22 15 70 00	Grefsen legesenter	bjorn.sletvold@broadpark.no
	Henning Mørland, LSA	23 47 40 00	Bydel Sagene	henning.morland@bsa.oslo.kommune.no
	Christian Hall, LVS	67 92 88 00	Akershus universitetssykehus	chall@klinmed.uio.no
	Morten Wærsted, Namf	22 19 51 00	Statens arbeidsmiljøinstitutt	mwa@stami.no
	Oscar Løvdal, PSL	22 93 04 50	Oslo Øre Nese Hals	oscarl@broadpark.no
	Atle Einar Østern, Ylf	22 11 86 00	Ullevål universitetssykehus	atleinar.ostern@ullevål.no
	Jan-Henrik Opsahl, Nmf	22 85 50 50	Universitetet i Oslo	j.h.opsahl@studmed.uio.no
	Observatør	Mette Ryan	23 10 92 40	Oslo legeförening
Sekretariat	Anita Ingebrigtsen	23 10 92 42	Oslo legeförening	anita.ingebrigtsen@legeföreningen.no
	Reidar Johansen, leder	22 95 55 90	Majorstukrysset legegruppe	reidar@doctor.com
Kurskomité	Paal-Inge Hestvold, leder	22 51 06 60	Bjørnsletta legesenter	phest@alfanett.no
Helsetjenester for leger				

Hjemmesider på Internett: www.legeföreningen.no/oslo

Tør du å si fra?

Per Helge Måseide

Helsepersonell har allerede en plikt til å si fra om forhold som kan utgjøre en fare for pasienter. Nå skal vi også få egne bestemmelser i arbeidsmiljøloven om varsling. Men kommer vi til å si fra om uheldige forhold av den grunn?

Trond Berg Eriksen skriver i forordet til boka «Budbringerens overtak» at det å være budbringer alltid har vært en utsatt rolle. Om nyhetene var gode kunne han bli velsett. Men om nyhetene var dårlige var det slett ikke sikkert at budbringeren kunne returnere helskinnet tilbake til sin oppdragsgiver.

Varsling og ytringsfrihet er tema i dette nummer av Journalen. Årsaken er blant annet forslaget til nye paragrafer i arbeidsmiljøloven som skal gi ansatte bedre rettsvern dersom de sier fra om uheldige forhold ved egen arbeidsplass.

Jusprofessor Henning Jakhelln sier i et intervju (se forsiden og side 4-5) at de foreslåtte varslingsbestemmelsene i praksis ikke vil være bedre enn de tidligere omdiskuterte forslagene fra regjeringen Bondevik og Arbeidslivslovutvalget.

Detaljerte regler for «forsvarlig» varsling gjør at Jakhelln frykter at fokus lett vil bli arbeidstakerens framgangsmåte og ordvalg, i stedet for de forhold som forsøkes belyst. Slikt er ikke hyggelig lesning, spesielt ikke for de av Journalens lesere som verken har mellomfag jus eller fast stilling.

Både Jakhelln og redaktør i Samtiden, Knut Olav Åmås (Samtiden nr 1-2006), argumenterer for kritikk som en viktig drivkraft for forbedringer. Begge ser det å si fra som dypest sett et uttrykk for lojalitet, selv om det selvsagt også kan finnes eksempler på det motsatte.

Det er et sentralt spørsmål i hvilken grad det er manglende lovbeskyttelse av varslere, eller andre forhold, som gjør at vi ikke tar tak i kritikkverdige forhold på arbeidsplassen.

Tidligere sjeflege og legepresident, Dagfinn Gedde-Dahl, har sett helsevesenet fra toppen av hierarkiet i en

årrekke. Han peker på en rekke forhold som alle synes å handle mer om (u)kultur enn om manglende rettsvern for leger (se forsiden og side 5-6). Blant annet peker han på at sykepleiere har lettere for å si fra om uheldige hendelser, og at varsling er et ikke-tema i medarbeidersamtaler mellom leger i administrative stillinger.

Legeforeningen og Akademikerne har etterlyst en rett til anonymitet dersom man varsler tilsynsmyndigheten etter dagens § 17 i helsepersonelloven. Helse-tilsynet har holdt identiteten til en varsler unna pressen i minst én sak (se side 6). Selv om Jakhelln i sitt forslag tar til orde for at melding til tilsynsmyndigheten ikke er å anse som varsling, viser dette hvor problematiske disse spørsmålene er: Et rettsvern til fordel for anonym varsling, enten det er til tilsynsmyndigheten eller til pressen, kan som en utilsiktet konsekvens føre til at det blir enda vanskeligere å få fullt innsyn i uheldige forhold.

Jus er uviktig så lenge alle er enige, men desto viktigere når det oppstår uenighet. Og helsevesenet er som kjent fullt av potensielle konflikter med stor interesse for pasienter, pårørende, presse og politikere. Derfor bør framtidige varsler-paragrafer gi et reelt vern for den som tør si fra. Forhåpentligvis gjør de sterke innsigelsene som nå kommer, ikke minst fra professor Jakhelln, inntrykk på Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

De forhold ved vår egen legekultur som eks-president Gedde-Dahl peker på, og som sannsynligvis ikke er enestående for hans tidligere arbeidsplass, kan imidlertid vanskelig endres ved lov. Og som faksimilen viser; selv varsler som får rett på alle punkter risikerer å betale en svært høy pris.

Så da spørs det da? Kommer du til å si fra?

Faksimile fra Aftenposten 19. mars 2006

HØY PRIS: Per Yngve Monsen angrer på at han tok på seg rollen som varsler i Siemens

Advarer mot reaksjonær lov

Jusprofessor Henning Jakhelln feller en knusende dom over forslaget til bestemmelser som skal beskytte varslere. Han frykter følgene av manglende offentlig diskusjon om uheldige forhold i helsevesenet.

Per Helge Måseide

Henning Jakhelln ved Institutt for offentlig rett, Universitetet i Oslo, er ikke nådig i sin kritikk av forslaget til nye varslingsbestemmelser i arbeidsmiljøloven. Han frykter at bestemmelsene, som Arbeids- og inkluderingsdepartementet sendte ut på høring rett før jul, i sin ytterste konsekvens kan gå ut over liv og helse.

– Direkte reaksjonært, er ekspertens dom over forslaget til endringer i arbeidsmiljøloven som er utarbeidet av en arbeidsgruppe.

– Livredde for å si fra

Det er særlig bestemmelsene om at den som varsler skal gå forsvarlig fram, som faller professoren tungt for brystet. Etter hans mening åpner dette for å ta varsleren.

– Lovforslaget åpner i betenkelig grad for at fokus blir flyttet fra det forhold som arbeidstakeren varsler om, og til spørsmålet om arbeidstakeren har gått korrekt frem, sier han.

– Norske arbeidstakere er i utgangspunktet livredde for å si fra. De vet at de lett vil kunne komme til å miste jobben om de offentlig kritiserer sin arbeidsplass. Jeg er redd for at bestemmelsene vil ha som konsekvens at arbeidstakere finner det best ikke å varsle om noe som helst. Det kan vårt samfunn ikke være tjent med, sier Jakhelln, som kaller det sørgelig at man ennå ikke har fått satt i kraft de allerede vedtatte bestemmelsene i arbeidsmiljølovens § 2-4. Bestemmelsene fra juni 2005 forbyr gjengjeldelser overfor den som varsler.

Ingen reell forbedring

Da Bondevik-regjeringen la fram sitt forslag til varslingsbestemmelser, basert på Arbeidslivslovutvalgets innstilling, var mange kritiske til et foreslått krav om at varsleren skulle opptre lojalt overfor arbeidsgiver. Dette ble derfor strøket av et flertall på Stortinget. Jakhelln mener at

ordlyden i det nye forslaget, der man i stedet snakker om forsvarlig varsling, ikke er særlig bedre. Arbeidsrettseksperten mener også at forslaget i urimelig grad legger bevisbyrden over på arbeidstakere og at det helt ubegrunnet mistenker norske arbeidstakere for å være illojale.

– Anser man arbeidstakere som samfunnsengasjerte borgere, og som betrodd og innsiktsfulle medarbeidere, eller tror man at de er kranglebøtter, bråkmakere og angivere, er jusprofessorens retoriske spørsmål i en lengre høringsuttalelse han har sendt til Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

– Liv og helse i fare

Jusprofessorens utgangspunkt er at demokratiet er bygget på en levende samfunnsdebatt og at spørsmål som har

betydelig offentlig interesse ikke kan henvises til de lukkede rom. Han er ikke minst opptatt av forholdene i helsevesenet:

– Offentligheten har helt klart en interesse i hvorfor det for eksempel går galt i helsevesenet. Derfor kan ikke slike spørsmål henvises til lukkede rom, eksempelvis i helseforetakene, sier Jakhelln.

– En manglende offentlig diskusjon om mangel på ressurser og konsekvensene av dette, kan føre til at de folkevalgte nøler med sine bevilgninger. Resultatet kan bli at pasientsikkerheten reduseres. I sin ytterste konsekvens kan liv og helse komme i fare, sier jusprofessoren til Journalen. Han understreker at de ansatte sitter på en samlet formidabel kunnskap om forholdene der de arbeider, en kunnskap som offentligheten bør få innsikt i.

Varsling i arbeidsmiljøloven

§ 2-4 Forbud mot gjengjeldelse som følge av varsling

Vedtatt av Stortinget – ikke iverksatt

- (1) Arbeidstaker har rett til å varsle offentligheten om kritikkverdige forhold i virksomheten der dette ikke er i strid med annen lov.
- (2) Gjengjeldelse mot arbeidstaker som varsler etter første ledd er forbudt.

NY § 2-4 Arbeidstakers ytringsfrihet

Forslag sendt på høring – ikke vedtatt

- (1) Arbeidstaker har rett til på egne vegne å ytre seg om forhold som berører virksomheten, jf. Grunnloven § 100, herunder ytringer om politiske og faglige spørsmål.
- (2) Ytringen skal ikke skape unødig risiko for skade på arbeidsgiverens saklige og tungtveiende interesser.

Forslag fra H. Jakhelln (subsidiært – han mener dette egentlig er unødvendig):

Arbeidstaker har rett til å ytre seg om forhold som berører virksomheten, likevel slik at arbeidstaker ikke urettmessig må røpe forhold som er uforenlig med stillingens grunnpreg, bedriftshemmeligheter, forretningsforhold av vesentlig konkurransemessig betydning, eller forhold som omfattes av lovfestet taushetsplikt.

NY § 2-5 Varsling av kritikkverdige forhold i virksomheten

Forslag sendt på høring – ikke vedtatt

- (1) Arbeidstaker har rett til å varsle om kritikkverdige forhold i virksomheten.
- (2) Arbeidstakers fremgangsmåte ved varslingen skal være forsvarlig. Ved offentlig varsling skal det særlig tas hensyn til
  - a) om varslingen bygger på et forsvarlig grunnlag
  - b) om varslingen gjelder forhold som har allmenn interesse, og
  - c) om arbeidstaker først har varslet internt, med mindre arbeidstaker har grunn til å tro at dette

vil være uhensiktsmessig. Med intern varsling menes å si fra i samsvar med virksomhetens retningslinjer eller til representant for ledelsen der slike retningslinjer ikke finnes.

Forslag fra Henning Jakhelln

- (1) Arbeidstaker har rett til å varsle offentligheten om kritikkverdige forhold i virksomheten der dette ikke er i strid med annen lov. Arbeidstaker skal likevel først ha varslet internt, med mindre forholdene for arbeidstaker har fremstått slik at intern varsling ikke vil ha noen hensikt. Det påhviler arbeidsgiver å godtgjøre at varsling ikke har skjedd korrekt eller av annen grunn er urettmessig.
- (2) Med intern varsling menes at arbeidstaker har sagt fra til nærmeste overordnede eller til representant for ledelsen av virksomheten. Henvendelse til tilsynsmyndighet er ikke å anse for varsling til offentligheten.
- (3) Lovpålagt varsling på angitt måte er rettmessig.

Forbud mot tiltak for å avdekke anonyme ytringer og anonym varsling

Foreslått av Henning Jakhelln. Ikke tilsvarende forslag i høringsutkastet

Arbeidsgiver kan ikke iverksette undersøkelser eller andre tiltak for å bringe på det rene hvem som står bak en ytring eller varsling, med mindre arbeidsgiver kan godtgjøre at det er grunn til å anta at ytringen eller varslingen går ut over de rammer som følger av § 2-4 eller § 2-5. [Lovhensvingene her refererer seg til lovforslagets bestemmelser].

Enkelte foreslåtte bestemmelser i høringsutkastet er ikke tatt med her.

Det fullstendige høringsutkastet ligger på:
<http://odin.dep.no/asd>

Se hørings svar til Arbeids- og inkluderingsdepartementet på Akademikernes nettsider under høringer.

– Arbeidstakere som sier fra er derfor en viktig informasjonskilde om irregulære forhold, og en viktig faktor for å forebygge slike forhold, sier Jakhelln. Selv om han mener at ansatte som hovedregel bør varsle internt først, ser han likevel for seg at dette ikke alltid er tilstrekkelig eller hensiktsmessig.

– Når jeg er pasient, er jeg nødt til å stole blindt på at det for eksempel er utført nødvendig vedlikehold på medisinsk-teknisk utstyr. Om de ansatte

vet at utstyret ikke virker som det skal, og de har forsøkt å si fra gjentatte ganger om dette uten at noe har skjedd, eller de vet at det ikke kommer til å skje noe om de sier fra, er det helt nødvendig at de kan si fra offentlig, sier han.

Forbud mot etterforskning

Henning Jakhelln har oversendt departementet sine egne forslag til varslingsbestemmelser (se egen sak, side 4). I disse foreslår han et forbud mot at arbeidsgiver kan etterforske arbeidstakere som står bak anonyme ytringer eller anonym varsling.

– Forholdene i arbeidslivet er så små hos oss at det er lett å gjette seg til hvem det er som kan ha sagt fra om de kritikkverdige forholdene, er Jakhellns begrunnelse.

Jusprofessoren understreker at de fleste som varsler om forhold som knytter seg til arbeidsforholdet, gjør dette ut fra lojalitet til sin arbeidsgiver.

– Det er viktig at det sies fra, og at det sies fra i tide, sier han.

– Men man kan vel se for seg at arbeidstakere kan skade sin arbeidsplass ved å framsette uriktige påstander?

– Jeg tror man kun unntaksvis vil oppleve arbeidstakere som opptrer virkelig grovt, eller skjodesløst. I slike tilfeller kan arbeidstakeren selvsagt ikke påberope seg et vern. Men bevisbyrden må påligge arbeidsgiver med alle sine ressurser, ikke den enslige arbeidstakeren som forsøker å si fra, sier Jakhelln, som ikke vil at det skal få negative følger dersom språkbruken oppleves som voldsom eller unøyaktig.

– Man kan ikke forlange at arbeidstakere skal uttrykke seg med diplomatiets språkdrakt og forbeholdenhet, sier han.

– Liten vilje til å ta opp feil

Dagfinn Gedde-Dahl, tidligere sjeflege på Diakonhjemmet sykehus, sier at sykepleiere oftere enn leger varsler om feil, at Helsetilsynet er for snille mot leger og at en ledelse som opptrer illojalt overfor ansatte ikke bør forvente å få lojalitet tilbake.

Svein Aarseth

– Min erfaring er at sykepleierne i større grad varsler om feil enn legene. Dette kan skyldes blant annet at feilene som meldes har mindre alvorlige utfall enn de feil leger burde ha meldt. Generelt bør nok leger varsle mer. Dette gjelder ikke minst uventede dødsfall. Å henvise pasienter og pårørende til Norsk Pasientskadeerstatning (NPE) er også en slags varsling. I begge tilfelle vil det avstedkomme en vurdering av utenforstående, sier Gedde-Dahl, og peker på at det gjerne vil være forskjeller fra fag til fag:

– Hos kirurgene vil det ofte være et entydig ansvar hos operatøren. På den medisinske avdeling vil behandlingen ikke i samme grad være «a single performance». Dette gjør det ofte vanskeligere å si at utfallet for pasienten skyldtes feil.

– I hvilken grad har man en policy i ledelsen på dette området?

– Det må være rutiner for hvorledes varsling skal håndteres. Åpenhet mellom ansatte og ledelse er en forutsetning for dialog. Det er viktig at den som melder fra får forståelsen av at han nå er fritatt for ansvar i den aktuelle saken. Like viktig er det at han får tilbakemelding – og på en slik måte at han kan forstå at meldingen er tatt på alvor.

– Hvorfor skal man melde fra?

– Det dreier seg om pasientsikkerhet, om å bedre systemer og å gi tilbakemeldinger som kan bidra til å bedre den enkeltes faglige funksjon. All medisinsk virksomhet innebærer risiko for at ting kan gå galt og for at det handles galt. Leger har nok generelt liten vilje i seg til å ta opp feil – både egne og kollegers. Det at man gjør så godt man kan er ikke alltid godt nok. Det er viktig å vite dette og å

handle deretter. Da må man gi fra seg ansvaret til mer kompetent person eller institusjon.

– Synes du Helsetilsynet er for snille?

– Med bakgrunn av artikkelen i Aftenposten (oppslag 28. mars om at det i få tilsynssaker reageres overfor helsepersonell som har brutt helselovgivningen, red. anm.) kan det synes som om det er slik. Jeg er slett ikke sikker på at det å bli gransket av tilsynsmyndigheten i tilstrekkelig grad bidrar til holdningsendring hos enkelte leger.

– Har varsling og det å ta opp feil vært tema i medarbeidersamtaler?

– Ikke det jeg kan huske. Som sjeflege har jeg imidlertid ofte gitt råd til avdelingsoverleger, og rådet har ofte vært at det lett kan bli feil å ikke melde fra.

Forts. neste side

„...det kan lett bli feil ikke å melde fra

Forts. fra side 5

Jeg er slett ikke sikker på at det å bli gransket av tilsynsmyndigheten i tilstrekkelig grad bidrar til holdningsendring hos enkelte leger

– Ansatte, og særlig tillitsvalgte, vil noen ganger synes det er nødvendig å gå ut til offentligheten med forhold i et sykehus som kan ha sin årsak i ressursmangel og organisatoriske forhold. Kan man tenke seg at dette vil bli oppfattet som illojalt fra ledelsens side slik at det direkte eller indirekte får konsekvenser for den det gjelder?

– Dersom de ansatte føler at det er nødvendig å gå forbi ledelsen og ut til mediene, tyder det på at tillitsforholdet mellom ledelse og ansatte er svekket. Det må ledelsen også i høy grad ta inn over seg. Lojalitet kan man ikke forvente nedenfra dersom ledelsen selv ikke viser lojalitet overfor de ansatte. (Kfr. forslag til § 2–4, red.anm.)

– Vi har snakket om varsleren. Hvorledes bør ledelsen følge opp den/de varslingen gjelder?

– Det er en selvsagt ting at den saken gjelder, den som melder eventuelt blir

meldt, får full anledning til å gi sin versjon av hendelsen før saken går videre. Dersom det er vist grov uaktsomhet, er dette noe som bør/skal meldes til

tilsynsmyndigheten. Dette gjelder også systemfeil som ledelsen av sykehuset i første omgang bør svare for.

Kan melde fra anonymt

Mette Ryan

Helsepersonell som ønsker å unngå at det skal bli kjent at de har varslet Helsetilsynet, må sørge for at de ikke røper sin identitet.

– Anonymitet i forhold til parter (mao. arbeidsgiver/den meldingen gjelder) kan bare garanteres dersom tilsynsmyndigheten ikke er kjent med melders identitet på noe tidspunkt, sier

seniorrådgiver Jostein Vist jr., i Statens helsetilsyn.

De som er definert som en part i en sak, kan kreve innsyn i saken og slik skaffe seg kjennskap til melders identitet.

– Vi som tilsynsmyndighet kan forfølge all informasjon vi får, også om den er anonym. Det er opp til tilsynsmyndighetens skjønn å vurdere om mottatt informasjon gir grunnlag for å opprette tilsynssak, politianmelde osv., sier Vist jr.

Anonym varsler

Helsetilsynet har fått medhold i at det var greit å holde identiteten til varslerer unna pressen, selv om pressen som hovedregel har krav om innsyn i Helsetilsynets saker.

– I en konkret sak har vi fått medhold i at identiteten til varslerer ikke skal offentliggjøres i forbindelse med at pressen ba om innsyn. Dette var primært begrunnet i hensyn til varslerer, sier Vist jr.

**Oslo legeförening holder temamøte og årsmøte
onsdag 31. mai 2006 i Legenes hus**

Temamøte

kl 18.00-19.30

Ny arbeids- og velferdsforvaltning (NAV)

NAV vil medføre store endringer i organiseringen av velferdsordningene. Blir det bedre samhandling mellom forvaltning og helsetjenester? Vil det føre til et bedre og enklere tilbud til brukerne?

Møteleder: Folke Sundelin, spesialrådgiver Helse Øst RHF

Innledning og paneldebatt med:

- Arild Sundberg, assisterende direktør i NAV Interim
- Dag Bruusgaard, professor i trygdemedisin ved UiO
- Ingebjørg Forberg, fastlege i Bydel Sagene

Det serveres kaffe/te, kaker og frukt før årsmøtet.

Årsmøte

kl 19.45

Dagsorden:

1. Valg av møteleder
2. Styrets beretning og beretninger fra kurskomité og helsetjenester for leger
3. Regnskap for 2005
4. Budsjett for 2007, herunder fastsettelse av honorar til leder, nestleder og redaktør Journalen samt styrehonorar, frikjøp

Styrets beretning om Oslo legeforenings virksomhet i tiden 1. januar til 31. desember 2005.

Som følge av endring i Legeforeningens valgperiode for tillitsvalgte, er dette første beretning med endringer i sammensetning av styre og utvalg i løpet av kalenderåret. Oversikt over medlemmer i styre og utvalg fra 1. september 2005 fremkommer nedenfor. Tilsvarende oversikt og med funksjonstid til 31. august 2005, se fjorårets årsmelding i Journalen:

http://www.legeforeningen.no/asset/26050/1/26050_1.pdf

Torunn Janbu var styrets leder til 1. september 2005.

Leder Svein Aarseth

Fritt valgte representanter   **Vararepresentant til fritt valgte**
Magnhild K. Aanje   Eli Heggen
Per Helge Måseide   Kari Lise Jacobsen Eidjar

Representanter fra yrkesforeningene

Aplf   Bjørn Sletvold
LVS   Christian Hall
Namf   Morten Wærsted
Of   Arne Refsum (nestleder)
LSA   Henning Mørland
PSL   Oscar Løvdal
Ylf   Atle Einar Østern

1. vara
Hanne Undlien
Niels C. Danbolt
Lena Gran
Hans-Olaf Johannessen
Eilif Chr. Rytter
Tore Fagerlund
Ulla Randen

2. vara
Stein S. Wiel
Ellen M. Brun Kjelsberg
Hoang Kim Thi Tran

Ingebrigt S. Bruheim
Per Torkel Rud
Svein-Oscar Frigstad

Observatør

Nmf   Jan-Henrik Opsahl

Sekretariat

Mette Ryan
Anita Ingebrigtsen

Landsstyreprerentanter

Svein Aarseth
Magnhild K. Aanje
Per Helge Måseide
Eli Heggen
Kari Lise Jacobsen Eidjar
Bjørn Sletvold
Christian Hall
Morten Wærsted
Arne Refsum
Henning Mørland
Oscar Løvdal
Atle Einar Østern
Kjell Maartmann-Moe

Avdelingstillitsvalgte i Oslo

Overlegeforeningen:
Arne Refsum
- vara Hans-Olaf Johannessen
Yngre legers forening:
Atle Einar Østern
- vara Ulla Randen

Kurskomité

Tore Tobiassen, leder	Aplf	2009
Terje Johansen	Aplf	2007
Henrik Steinfeldt-Foss	Aplf	2009
Reidar Johansen	Aplf	2007
Marit Skogstad	Namf	2009

Helsetjenester for leger

Styringsgruppe
Paal-Inge Hestvold   Aplf
(avdelingsrådgiver)
Ellen Scheel   Aplf
Morten Wærsted   Namf

Støttegruppe

Mette Horgen   Aplf
Sverre Hougsnæs   Of
Erik Falkum   LVS
Sven E. Haaverstad   Aplf
(avdelingsrådgiver)

Valgkomité

Torkel Steen	Of
Kristian Vetlesen	LSA
Hanne Undlien	Aplf

Representant til Forhandlingsutvalg for fastlønnede leger i Oslo kommune

Svein Aarseth.

Oslo legeforenings lønnsutvalg

Leder og yrkesforeningenes representanter i styret.

Konfliktberedskapsutvalg

Leder Svein Aarseth. Utvalget settes sammen når konflikt oppstår. Det har ikke vært nødvendig å sette sammen et slikt utvalg.

Fondet til fremme av allmenmedisinen i Oslo

Fondsstyret består av kurskomiteens medlemmer samt en representant oppnevnt av Oslo legeforenings styre som er Magnhild Aanje.

Redaktør for Journalen

Per Helge Måseide.

Ansvarlig for Oslo legeforenings nettsider

Anita Ingebrigtsen og leder.

Rammeavtalen for fastlegeordningen i Oslo

- tilsier at det skal være et samarbeidsutvalg for legevaktsetaten. Bjørn Sletvold og Hanne Undlien er foreslått som Legeforeningens representanter.
- tilsier at det skal være et sentralt partssammensatt utvalg mellom kommunen og Legeforeningen. Bjørn Sletvold er foreslått fra Oslo legeforening og Jan Emil Kristoffersen fra Aplf.

Legeforeningens Regionsutvalg Øst

Leder Svein Aarseth. Oslo legeforening har sekretariatsfunksjon for Regionsutvalg Øst.

Legeforeningens Regionsutvalg Sør

Oslo legeforenings representant, Ulla Randen.

Representant til Opplæringsrådet for kommunal kompetanse i Oslo

Svein Aarseth.

Medlemmer

Per 1. januar 2006 hadde foreningen 4.433 medlemmer, hvorav 482 pensjonister, 37 uføretrygdede og 3 arbeidsledige. Medlemmene fordelte seg slik:

Norsk overlegeforening	1.740
Yngre legers forening	1.238
Alment praktiserende lægers forening	608
Foreningen for leger i vitenskapelige stillinger	260
Leger i samfunnsmedisinsk arbeid	131
Praktiserende Spesialisters Landsforening	345
Norsk arbeidsmedisinsk forening	111

Årsmøtet

Årsmøtet med valg fant sted i Legenes hus 30. august 2005. Endre Sandvik var møteleder og gjennomgikk årsmeldingen som ble tatt til etterretning.

Styrets regnskap ble godkjent. Budsjett for 2006 ble vedtatt med et underskudd på kr 365.000. I likhet med 2005 var budsjettet basert på opprettholdt aktivitet og medlemskontingent fastsatt av Legeforeningens landsstyre. Årsmøtet vedtok lovendringer slik at Utvalg for legeetikk ble nedlagt, og etter anmodning fra revisor ble det inn tatt en paragraf som tydeliggjør fastsettelse av honorar til styret m.v. Retningslinjer for utbetaling av møtegodtgjørelse og frikjøp til tillitsvalgte ble vedtatt.

Temamøtet

Medlemsmøtet fant sted etter årsmøtet og ble ledet av Arne Refsum. Temaet var «Helseproduksjon – konsekvenser av et kommersialisert helsevesen». Innledere til debatten var Leif Næss, administrerende direktør ved Omnia ASA, Tove Strand, administrerende direktør ved Ullevål universitetssykehus HF (UUS) og Frode Forland, direktør ved avdeling for retningslinjer, prioriteringer og kvalitet i Sosial- og helse-direktoratet. Referat fra temamøtet ligger på nettet.

Styremøter

Det er i perioden holdt 11 styremøter, hvorav ett arbeidsmøte. Det holdes kontakt med

foretakstillitsvalgte gjennom invitasjon til styremøtene for gjensidig informasjon og diskusjon. Styret har behandlet et stort antall saker, og det er gitt orientering om saker der styrets medlemmer har vært involvert. Styret arbeider også med egen-initierte saker. Det er avgitt en rekke høringsuttalelser, bl.a. til saker som senere behandles av Legeforeningens landsstyre. Oslo legeforening sender jevnlig tips til Avdeling for informasjon og helsepolitikk og lokale nyhetsformidlere om aktuelle saker som er styrebehandlet.

Hovedområder for Oslo legeforenings arbeid

Sakene nevnt nedenfor er jevnlig behandlet på styremøtene i Oslo legeforening. Informasjon ligger på Oslo legeforenings, Legeforeningens og Regionsutvalg Østs nettsider og er omtalt i Journalen. Referater fra styremøter, og hørings-svar, ligger også på nettet.

Styret har fortløpende kommunikasjon med Legeforeningen sentralt, Regionsutvalg Øst og Sør og god kontakt med foretakstillitsvalgte, tillitsvalgte i primærhelsetjenesten og i Oslo kommune. Sentrale temaer har vært: Legeforeningens organisasjonsstruktur - Legeforeningens engasjement i vilkår for forskning og utdanning - samordning av sykehusene i hovedstadsområdet - sykehusreformen og helseforetakene med tilhørende avtaler - fastlegeordning, legevakt og bydelsreformen med tilhørende avtaler. Innspill fra diskusjonene er gitt tillitsvalgte, Legeforeningen sentralt og aktuelle eksterne aktører. Leder og enkelte styremedlemmer har deltatt på møter og konferanser etter invitasjoner fra Legeforeningen og eksterne arrangører, blant annet med Oslo kommune og Helse Øst RHF. Tillitsvalgtrekruttering og elektronisk samhandling blir viktige temaer i tiden fremover.

Legeforeningens organisasjon

Legeforeningens fremtidige struktur ble behandlet på Legeforeningens landsstyremøte i mai 2005. Lovendringer for Legeforeningen behandles av Legeforeningens kommende landsstyremøte, se hørings-svar på nettet.

Helsereformens betydning for forskning og utdanning

Oslo legeforening har tatt initiativ til å øke Legeforeningens engasjement i forskning. Dette var hovedtema på styrets arbeidsmøte i mars 2004. I juni 2004 sendte Oslo legeforening brev til sentralstyret med oppfordring om at det utarbeides en innstilling til fremleggelse for Legeforeningens landsstyre i 2005. Saken ble videregitt til Legeforeningens forskningsutvalg

som ønsket samarbeid med Oslo legeforening. Sentralstyret innvilget midler til prosjektet og ba om at innstillingen blir klar for presentasjon på Legeforeningens landsstyre i 2006. Oslo legeforenings styremedlemmer Arne Refsum og Christian Hall har deltatt i prosjektgruppen. Oslo legeforenings målsetning var at det lages et dokument som er poengtert og med klare og forpliktende formuleringer til landsstyret i 2006. Dokumenter i saken ligger på nettsidene.

Samordning av sykehusene i hovedstadsområdet

Styret er opptatt av hvilke konsekvenser de pågående funksjonsfordelinger har for spesialist-utdanningen. Tillitsvalgte inviteres til styremøter for å fortelle om hvordan funksjonsfordelinger påvirker arbeidsstedet. Det er bekymringsfullt at tillitsvalgte ofte ikke er med i prosessene.

Oslo legeforening har utarbeidet en «Veileder for gode omstillingsprosesser» som tenkes brukt som en arbeidsmal for tillitsvalgte som er med i prosjektgrupper. Veilederen er sendt Legeforeningen med anmodning om kvalitetssikring.

I juni arrangerte Oslo legeforening møte for tillitsvalgte ved medisinske avdelinger i Oslo-området. Det store overbelegget på medisinske avdelinger ble belyst, og Arbeidstilsynet var representert på møtet. Norsk Indremedisinsk forening og Oslo legeforening sendte brev til sentralstyret som har svart at Legeforeningen trolig knytter dette opp mot forestående prosjekter.

Sykehusreformen og helseforetakene – med tilhørende avtaler

Forhandlingen mellom NAVO og Akademikerne har vært tidkrevende og særdeles vanskelige. Akademikerne Helse brøt forhandlingene med NAVO, da det ikke ble oppnådd enighet om plassering av sosiale rettigheter i avtalesystemet. Det ble varslet plassfratredelse. Meklings-løsningen tilfredsstilte behovet for at de sosiale bestemmelsene blir like for alle ansatte i sykehusene og er forankret på nasjonalt nivå. Akademikerne Helse og NAVO skal gjennomgå forhandlingsmodellen, basert på forhandlings-erfaringer. Etter denne gjennomgangen føres forhandlinger om eventuelle endringer i de sosiale bestemmelsene.

Fastlegeordningen og legevakt – bydelsreformen – med tilhørende avtaler

Akademikerne sa opp hovedavtalen med Oslo kommune per 30. september for reforhandling fra 1. januar 2006.

Det har vært konflikt ved Legevakten idet konstituert legevaktsdirektør har bestridt lønnsavtaler for deltidsleger og skiftledere, og

legene ble satt ned i lønn. Oslo kommune fremmet syn om at utførte trekk var et administrativt tiltak. Etter forhandlinger aksepterte Oslo kommune at deltidslegene kunne beholde tidligere arbeidsavtale som personlig ordning, mens det ikke kom til enighet om arbeidsavtaler for skiftlederne. Også denne saken ble til slutt løst i forhandlingsmøte.

I slutten av desember møtte Oslo legeforening Helse- og sosialkomiteen i Oslo bystyre med fremlegg av synspunkter i forbindelse med byråds-sak om organisering av leger ansatt ved Legevakten.

I samarbeid med UUS hadde hovedtillitsvalgte i de fem bydelene som har UUS som lokalsykehus, et møte om samhandlingen mellom bydelene og sykehuset. Møtet ga forståelse for behovet for informasjon og om hvordan fastlegeordningen fungerer i praksis.

Saker følges opp gjennom Legevaktens tillitsvalgte, Samarbeidsutvalget og hovedtillitsvalgte i bydelene.

Legeforeningens Regionsutvalg Øst og Sør

Oslo legeforening er engasjert i arbeidet i Regionsutvalg Øst gjennom Svein Aarseth som er utvalgets leder. Da flere av sykehusene i Helse Sør ligger i Oslo, har Oslo legeforening ett medlem i Regionsutvalg Sør som gir styret jevnlig orienteringer. Overlege Tør-Erik Sand er regiontillitsvalgt i Helse Øst. Terje Keyn er konserntillitsvalgt i Helse Sør. Begge er sentrale samarbeidspartnere for regionsutvalgene, og er heltidsfrikjøpte tillitsvalgte for Akademikerne.

Praksiskonsulentordningen (PKO)

Oslo legeforening har samarbeidet med Aker universitetssykehus for å få i gang PKO. Det er fremforhandlet en rammeavtale for praksiskonsulenter og praksiskoordinatorer. Se nærmere informasjon om PKO på Legeforeningens og Aplfs nettsider.

Mentorordning for medisinstudentene

Studentenes interesse for mentorordningen er stor. Det er flere interesserte mentorer blant legene, nye grupper startes, og det er jevnlig møter.

Svein Aarseth ble i desember invitert til oppstartmøte i samarbeid med Nmf Bergen og Hordaland legeforening for å orientere om erfaringer fra Oslo.

Informasjonsmøte for studenter med midlertidig lisens

I januar arrangerte Oslo legeforening informasjonsmøte for studenter med midlertidig lisens. Torunn Janbu ledet møtet. Det ble blant annet gjennomgått hva som må vektlegges før avtale

Tillitsvalgte for leger i bydelene per 1. januar 2006

Bydel nr/navn

- 1 Gamle Oslo
- 2 Grünerløkka
- 3 Sagene
- 4 St. Hanshaugen
- 5 Frogner
- 6 Ullern
- 7 Vestre Aker
- 8 Nordre Aker
- 9 Bjerke
- 10 Grorud
- 11 Stovner
- 12 Alna
- 13 Østensjø
- 14 Nordstrand
- 15 Søndre Nordstrand

Hovedtillitsvalgt

Phuong Ngoc Nguyen
Odd Bøyesen
Clas Hallvik
Fredrik Styr
Per Johan Askim
Truls Bastiansen
Hanne Undlien
Bjørn Sletvold
Eivind Wik
Magnhild K. Aanje
Vilde Feen
Odd-Arne Nesbakken
Guri Svendsen
Øyvind Aabø
Terje Risanger

Vara

Svein Hamnes Aaberge
Sven E. Haaverstad
Tormod Aanonsen
Finn H. Grotnes
Svein Stiksrud
Caroline Bodd
Haavard Martinsen
Tore Aubert
Dag S. Hammer/Alf Kimsås
Thang Ngoc Duong
Trude Bakke
Torill Andersen
Nadim Latif/Jan O. Olafsen
Hans Braadland/Erik Aagaard
Berit Holten

om lønns- og arbeidsforhold inngås. Møtet hadde god oppslutning, og studentene satte pris på tiltaket.

Andre saker styret har viet oppmerksomhet

- Forslag til Legeforeningens prinsipp- og arbeidsprogram for 2006-2007
- Gjennomføringen av forhandlingene med NAVO og høstens oppståtte interne situasjon
- Tillitsvalgtmøter, Trinn I kurs, opprettelse av et tillitsvalgtforum
- Ordningen med pasientansvarlig lege og manglende mulighet for oppfølging ved rotasjonsordninger
- Spesialister som forlanger henvisning – utspill til Apf og PSL
- Høringssvar til Oslo kommune vedr byrådssak om kvalitetsmåling i hjemmetjenesten - Kommunens informasjonsplikt i henhold til Rammeavtalens pkt 9.1 - Leger som næringsdrivende og konsekvenser med hensyn til rettigheter
- Arbeidet i kurskomiteen og økonomien i kursvirksomheten - Status for Journalen, behovet for fornying og annonsør til Journalen - 17. mai arrangement i Legenes hus for medlemmer og ansatte i Legenes hus - Teateraften i forbindelse med Legeforeningens landsstyremøte

Helsetjenester for leger

Styringsgruppen og lege-lege-ordningen
22 allmennpraktikere med lang erfaring i arbeid med kolleger representerer Oslo legeforenings tilbud til leger om en allmennlegekontakt utenom fastlegeordningen.

Styringsgruppen har hatt tre møter. De siste årene er det arrangert fellesmøte med gjesteforeleser som berører aktuelle tema for legelegenes arbeid. Møtet avsluttes med sosialt samvær, og fremmøtet har vært godt. Avdelingsrådgiverne i Oslo legeforenings helsetjenester for leger har deltatt på styremøte i Oslo legeforening med orientering om ordningen.

Støttegruppen

Støttelegegruppen har hatt tre møter med gjennomgang og evaluering av støttelegearbeidet. Det har vært kontakt med 18 kolleger som overveiende har angst/depresjon, rusmiddelmissbruk og er i livskriser. Noen av kontaktene ble avsluttet hos støttelegene, mens andre ble henvist til videre behandling.

Gruppen var godt representert på Legeforeningens årssamling for avdelingsrådgivere og støtteleger på Soria Moria i januar.

Utvalg for legeetikk

Årsmøtet 2005 vedtok å nedlegge Utvalg for legeetikk da det ikke har vært saker til behandling de senere årene.

Kurskomiteen

Komiteen består av fem medlemmer hvorav fire er allmennpraktikere. Kurskomiteen har hatt tre møter. Kurskomiteens arbeid har endret karakter som følge av de organisatoriske endringene i Legeforeningen. Hovedoppgavene er å godkjenne de enkelte lokale kurskomiteer, sykehushospiteringer og møteserier. Kursgodkjenningen er hovedsakelig lagt til spesialitetskomiteen i allmennmedisin.

Grunnkurs II i forebyggende medisin arrangeres årlig, unntatt i 2005. Vår- og høstkurs på UUS ble gjennomført som planlagt og har vært særdeles godt besøkt. Disse er tilrettelagt og gjennomført av komiteens medlemmer. Kurskomiteens leder ble invitert til et styremøte for å orientere om virksomheten.

Fondet til fremme av allmennmedisinen i Oslo

Det har ikke vært aktivitet i Fondet.

Oslo, 11. mars 2006
For styret i Oslo legeforening

Svein Aarseth
Leder

Foretaks- og hovedtillitsvalgte ved institusjoner per 1. januar 2006

Institusjon	for Of	for Ylf
Aker universitetssykehus HF	Lasse Efskind	Ole Kristian Furulund
A-Senteret Maridalsveien	Solfrid Hallingstad	
Bedriftshelse Norge AS	Stein Brudal	
Det Norske Radiumhospital	M. M. O. Bækelandt	Andreas Stensvold
Diakonhjemmet Sykehus AS	Arne Refsum	Kjell Joakimsen
Direktoratet for arbeidstilsynet	Ingrid Sivesind Mehlum	
Forsvaret	Fredrik Severin Thorn	
Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Kirsti Haakenes	
Fylkestrygdekontoret i Oslo	Eirik Haneberg	
Kreftregisteret	Torbjørn Paulsen	
Lovisenberg diakonale sykehus	Per Drottning	Vendel Ailin Kristensen
Lovisenberg diakonale sykehus BUP Oslo		
Nic Waals institutt	Bente Tafjord	Anne Benedicte Skirbekk
MAR ØST	Gabrielle K. Welle-Strand	
Nasjonalt folkehelseinstitutt	Øistein Løvoll	Gudrun Høiseth
Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten	Atle Fretheim	
Oslo hospital – psykiatrisk sykehus	Yves Lindsay R. Tanyan	
Oslo kommune – Helse- og velferdsetaten	Eilif Rytter	
Posten Norge BA – Oslo	Anne-Katrine Borander	
Rikshospitalet	Olaug Villanger	Bassam Karime
Rikstrygdeverket	Sigrun T. Andenæs	
Sosial- og helsedirektoratet	Jan E. Fuglesang	
Statens arbeidsmiljøinstitutt	Knut Skyberg	Morten Wærsted
Statens helsetilsyn	Heidi Merete Rudi	
Statens helseundersøkelser	Einar Heldal	
Statens legemiddelverk	Marianne K. Gjertsen	
Trasoppklinikken	Brynhild Sellevoll	
Trygderetten	Arne Eikås	
Ullevål universitetssykehus	Hans-Olav Johannessen	Atle Einar Østern
Oslo kommune, Legevakt, Allmennhelseseksjonen	Wolfgang Snoek	Ivan Alexander Geelmuyden
Oslo kommunale legevakt, Olafiaklinikken	Johannes Thorvaldsen	
Universitetet i Oslo	Jan G. Bjälle	
Universitetet i Oslo,		
helsetjenesten psykiatrisk seksjon	Anne C. Østrem Løland	
Universitetet i Oslo,		
helsetjenesten allmennmedisinsk seksjon	Svend Øyvind Sandem	

Resultatregnskap

	Noter	2005	2004	2003
DRIFTSINNTEKTER				
Kontingenter	5	2 221 803	2 138 922	2 051 790
Tilskudd fra Legeforeningen	6	56 150	45 040	103 847
Kursinntekter		441 120	800 240	610 925
Annonser		88 000	66 000	42 000
Andre inntekter		9 800	16 604	2 000
SUM DRIFTSINNTEKTER		2 816 873	3 066 806	2 810 562
DRIFTSKOSTNADER				
Avskrivninger av anleggsmidler	2	6 959	7 052	18 192
Trykking/distribusjon Journalen		162 033	186 136	175 245
Personalkostnader	7	1 890 176	1 929 080	1 844 859
Småanskaffelser		37 688	30 959	37 183
Fremmedtjenester	8	198 440	201 607	270 633
Kontorhold		124 231	94 864	165 112
Telefon/porto		115 664	115 449	146 785
Reise/møte og kursarrangement	9	301 683	530 154	518 016
Tilskudd		20 300		
Andre driftskostnader		11 923	11 435	26 661
SUM DRIFTSKOSTNADER		2 869 097	3 106 736	3 202 687
DRIFTSRESULTAT		-52 224	-39 930	-392 125
FINANSINNTEKTER/-KOSTNADER				
Finansinntekter		58 187	52 145	153 810
Finanskostnader		899	926	1 632
NETTO FINANSINNTEKTER		57 289	51 219	152 178
RESULTAT		5 065	11 290	-239 946
OVERFØRINGER				
Overføres til/fra:				
Fondet til fremme av allmenntilstanden i Oslo		6 753		175 311
Overført til/fra annen egenkapital		-1 688	11 290	-415 257
SUM OVERFØRINGER		5 065	11 290	-239 946

Balanse 31. desember

	Noter	2005	2004	2003
EIENDELER				
ANLEGGSMIDLER				
Inventar	2	0	0	6 089
Edb-utstyr	2	30 682	16 397	0
SUM ANLEGGSMIDLER		30 682	16 397	6 089
OMLØPSMIDLER				
Fordringer				
Kundefordringer		21 200	3 580	118 701
Andre kortsiktige fordringer		56 402	45 040	78 372
Sum fordringer		77 602	48 620	197 073
Kontanter og bankinnskudd	3	3 694 447	3 468 178	3 928 154
SUM OMLØPSMIDLER		3 772 049	3 516 798	4 125 226
SUM EIENDELER		3 802 731	3 533 195	4 131 315
GJELD OG EGENKAPITAL				
EGENKAPITAL				
Egenkapital med selvpålagte restriksjoner				
Fondet til fremme av allmenntilstanden i Oslo	10	384 802		
Fri egenkapital				
Annen egenkapital	10	3 122 631	3 124 319	2 937 719
SUM EGENKAPITAL		3 507 433	3 124 319	2 937 719
GJELD				
Kortsiktig gjeld				
Leverandørgjeld		65 363	67 279	478 542
Offentlige trekk og avgifter		132 933	141 248	272 260
Skyldige feriepenger		96 658	95 219	97 338
Fondet til fremme av allmenntilstanden i Oslo		0	0	175 311
Annen kortsiktig gjeld		344	105 131	170 146
Sum kortsiktig gjeld		295 297	408 876	1 193 596
SUM GJELD		295 297	408 876	1 193 596
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		3 802 731	3 533 195	4 131 315

Oslo, 11. mars 2006

Svein Aarseth
leder

Arne Retsum
nestleder

Christian Hall

Magnhild Aanje

Per Helge Måseide

Bjørn Sletvold

Oscar Løvdaal

Henning Mørland

Morten Wærsted

Atle Einar Østern

Noter til regnskapet

Note 1 - Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er avlagt etter regnskapslovens grunnleggende prinsipper, vurderingsregler og notekrav for små foretak.

Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år, er klassifisert som omløpsmidler. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk, er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid, avskrives planmessig.

Note 2 - Varige driftsmidler

	Maskiner
Anskaffelseskost 01.01.2005	181 037
Tilgang	21 244
Avgang	0
Anskaffelseskost 31.12.2005	202 281
Akkumulerte ordinære avskrivninger 01.01.2005	164 640
Årets ordinære avskrivninger	6 959
Akkumulerte ordinære avskrivninger 31.12.2005	171 599
Bokført verdi 31.12.2005	30 682

Avskrivningsprosent 33.

Det er benyttet lineære avskrivninger.

Note 3 - Bundet bankinnskudd

Av innstående på skattetrekkskonto, kr 90 036, er kr 86 000 skyldig skattetrekk.

Note 4 - Inntekter og kostnader per kostsenter

Alle inntekter og kostnader er fordelt per kostsenter, dvs. at netto inntekter som vist nedenfor er identiske med årsoverskuddet.

Kostsenter	Inntekter	Kostnader	Netto inntekter
100 Sekretariat	2 273 237	1 280 338	992 899
150 Styret	0	195 212	-195 212
200 Grunnkurs	-3 580	34 388	-37 968
201 Ullevål vårkurs	188 000	96 393	91 607
202 Ullevål høstkurs	225 000	56 764	168 236
204 Radiologi v/Moss	27 500	26 793	707
206 Møteserie	4 200	9 426	-5 226
290 Fondet til fremme av	6 753		6 753
300 Tillitsvalgte *	9 800	802 291	-792 491
301 Spesialisthelsetjenesten	0	46 266	-46 266
350 Kurskomiteen	0	40 354	-40 354
360 Mentorordningen	0	895	-895
400 Lege-leger	0	14 504	-14 504
401 Støtteleger	56 150	53 095	3 056
500 Journalen	88 000	185 728	-97 728
510 17. mai arrangement	0	23 759	-23 759
600 Aplf	0	1 015	-1 015
603 PSL	0	2 775	-2 775
SUM	2 875 060	2 869 995	5 065

* Kostnader vedrørende tillitsvalgte fordeler seg som følger: Avskrivning anleggsmidler kr 1 179, personalkostnader kr 543 163, småanskaffelser kr 16 871, fremmedtjenester kr 98 480, kontorhold kr 2 008, telefon/porto kr 15 549, reise/møte og kursarrangement kr 105 043 og tilskudd kr 20 000.

Overskudd fra kursvirksomhet utgjør kr 222 582.

Note 5 - Kontingenter

Den norske lægeforening innkrever de ordinære kontingentene for Oslo legeforening.

Note 6 - Tilskudd fra Legeforeningen

Tilskudd fra Legeforeningen gjelder bidrag til støttelegearbeid med kr 56 150.

Note 7 - Personalkostnader

Personalkostnader	2005	2004	2003
Lønn og honorarer	1 224 878	1 213 334	1 290 699
Honorarer selvstendig næringsdrivende	284 210	342 025	169 675
Arbeidsgiveravgift	201 810	213 209	213 178
Pensjon	160 380	132 935	144 261
Andre ytelser	18 897	27 577	27 047
SUM	1 890 176	1 929 080	1 844 859

Note 8 - Fremmedtjenester

Fremmedtjenester	Beløp
Revisjonshonorar	34 960
Honorar regnskapsførsel	45 000
Frikjøp, faktura	98 480
Praksiskompensasjon	18 400
Andre fremmedtjenester	1 600
SUM	198 440

Note 9 - Reise- og møtekostnader

Kostnadene fordeler seg på følgende kostsenter:

Kostsenter	Beløp
100 Sekretariat	36 386
150 Styret	50 073
200 Grunnkurs	140
201 Ullevål vårkurs	29 696
202 Ullevål høstkurs	30 150
206 Møteserie	5 337
300 Tillitsvalgte	105 043
301 Spesialisthelsetjenesten	1 466
350 Kurskomiteen	15 195
360 Mentorordningen	895
400 Lege-leger	12 134
401 Støtteleger	2 555
510 17. mai arrangement	8 826
600 Aplf	1 015
603 PSL	2 775
SUM	301 683

Note 10 - Annen egenkapital

	Fondet	egenkapital	Sum
Egenkapital per 01.01.2005	0	3 124 319	3 124 319
Innarbeidet Fondet	378 049	0	378 049
Årets resultat	6 753	-1 688	5 065
Egenkapital per 31.12.2005	384 802	3 122 631	3 507 433

Fra 2005 er Fondet til fremme av allmenmedisinen i Oslo (Fondet) innarbeidet i regnskapet til Oslo legeförening. Fondet er ikke tilført nye midler utover renter av bankinnskudd, og det er ikke innvilget stipend i 2005.

Note 11 - Antall ansatte

I Oslo legeförening har det vært to ansatte gjennom hele året, en heltidsstilling og en 80 % stilling.

Note 12 - Godtgj. til ledende personer og revisor

Godtgjørelse	Styre- honorar	Møte- godtgj.	Praksis- komp.	Andre Frikjøp ytelser
Styrets leder tom august	133 336	7 700	13 878	98 480 8 298
Styrets leder fom september *	66 668	3 300		72 800 1 080
Styrets nestleder tom august	46 672	8 800		34 200
Styrets nestleder fom september	23 332	2 200		
Redaktør Journalen tom august	10 000	4 400		7 400
Redaktør Journalen fom september	5 000	3 300		
Øvrige medlemmer styre og landsstyre		92 000	18 204	101 400 288
SUM	285 008	121 700	32 082	314 280 9 666

* Herav er kr 67 200 avtalt praksiskompensasjon i forhold til vervet som leder. Redaktør av Journalen er også medlem av styret. Det er i 2005 kostnadsført honorar til revisor med kr 34 960, hvorav kr 5 000 gjelder bistand.

Resultatregnskap mot budsjett

	Noter	Resultat 2005	Budsjett 2005	Avvik %	Resultat 2004	Resultat 2003
DRIFTSINNTEKTER						
Kontingenter	5	2 221 803	2 150 000	3 %	2 138 922	2 051 790
Tilskudd fra Legeforeningen	6	56 150	0		45 040	103 847
Kursinntekter		441 120	340 000	30 %	800 240	610 925
Annonser		88 000	80 000	10 %	66 000	42 000
Andre inntekter		9 800			16 604	2 000
SUM DRIFTSINNTEKTER		2 816 873	2 570 000	10 %	3 066 806	2 810 562
DRIFTSKOSTNADER						
Avskrivninger av anleggsmidler	2	6 959	18 000	-61 %	7 052	18 192
Trykking/distribusjon Journalen		162 033	190 000	-15 %	186 136	175 245
Personalkostnader	7	1 890 176	1 800 000	5 %	1 929 080	1 844 859
Småanskaffelser		37 688	40 000	-6 %	30 959	37 183
Fremmedtjenester	8	198 440	270 000	-27 %	201 607	270 633
Kontorhold		124 231	160 000	-22 %	94 864	165 112
Telefon/porto		115 664	150 000	-23 %	115 449	146 785
Reise/møte og kursarrangement	9	301 683	260 000	16 %	530 154	518 016
Tilskudd		20 300	0			
Andre driftskostnader		11 923	27 000	-56 %	11 435	26 661
SUM DRIFTSKOSTNADER		2 869 097	2 915 000	-2 %	3 106 736	3 202 687
DRIFTSRESULTAT		-52 224	-345 000	-85 %	-39 930	-392 125
FINANSINNTEKTER/-KOSTNADER						
Finansinntekter		58 187	50 000	16 %	52 145	153 810
Finanskostnader		899	0		926	1 632
NETTO FINANSINNTEKTER		57 289	50 000	15 %	51 219	152 178
RESULTAT		5 065	-295 000	-102 %	11 290	-239 946
OVERFØRINGER						
Overføres til/fra:						
Fondet til fremme av allmennmedisinen i Oslo		6 753				175 311
Overført til/fra annen egenkapital		-1 688			11 290	-415 257
SUM OVERFØRINGER		5 065			11 290	-239 946

Medlems
Rådgiveren

50 % av medlemmene i Den norske lægeforening er kunder.

Ring 04700 og sjekk ditt medlemstilbud på bank- og forsikringstjenester.

Besøk www.medlemsradgiveren.no eller kom innom et av våre kontorer.

DnB NOR

Forslag til budsjett for 2007

	Budsjett 2007	Budsjett 2006	Budsjett 2005	Resultat 2005
DRIFTSINNEKTER				
Kontingenter	2 300 000	2 150 000	2 150 000	2 221 803
Tilskudd fra Legeforeningen	0	0	0	56 150
Kursinntekter	800 000	800 000	340 000	441 120
Annonser og andre inntekter	50 000	80 000	80 000	97 800
SUM DRIFTSINNEKTER	3 150 000	3 030 000	2 570 000	2 816 873
DRIFTSKOSTNADER				
Avskrivninger av anleggsmidler	20 000	20 000	18 000	6 959
Trykking/distribusjon Journalen	200 000	150 000	190 000	162 033
Personalkostnader ¹⁾	2 200 000	2 000 000	1 800 000	1 890 176
Småanskaffelser	40 000	40 000	40 000	37 688
Fremmedtjenester ²⁾	200 000	400 000	270 000	198 440
Kontorhold	150 000	150 000	160 000	124 231
Telefon/porto	125 000	125 000	150 000	115 664
Reise/møte og kursarrangement	540 000	540 000	260 000	301 683
Tilskudd	0	0	0	20 300
Andre driftskostnader	20 000	20 000	27 000	11 923
SUM DRIFTSKOSTNADER	3 495 000	3 445 000	2 915 000	2 869 097
DRIFTSRESULTAT	-345 000	-415 000	-345 000	-52 224
FINANSINNEKTER/-KOSTNADER				
Finansinntekter ³⁾	55 000	50 000	50 000	58 187
Finanskostnader	0	0	0	899
NETTO FINANSINNEKTER	55 000	50 000	50 000	57 289
RESULTAT	-290 000	-365 000	-295 000	5 064

- 1) Det er ikke foreslått økning i honorar til styret, leder, nestleder, redaktør av Journalen og nedsatte utvalg. Omfatter avtalt praksiskompensasjon for lederverv i 2007.
- 2) Fremmedtjenester omfatter honorar regnskapsføring, honorar revisjon og andre honorarer. Omfatter avtalt praksiskompensasjon for lederverv i 2006.
- 3) Innarbeidet renteinntekter fra Fondet til fremme av allmenntilmedisinen i Oslo.

Revisjon

Regnskap for 2005 for Oslo legeforening er revidert av revisjonsfirmaet Kjelstrup & Wiggen AS. I likhet med tidligere år konkluderer revisjonsfirmaet med at årsregnskapet er gitt i samsvar med lov og god regnskapsskikk. Revisjonsberetningen foreligger i Oslo legeforenings sekretariat og deles ut på årsmøtet.

Svein Aarseth
Leder Regionsutvalg Øst

Som landsstyret vedtok i fjor har man nå evaluert ordningen med regionsutvalg. Evalueringsrapporten passerte sentralstyret 4. april og blir en del av grunnlaget for organisasjonsdebatten på landsstyremøtet i mai.

Det synes klart at regionsutvalgene ikke har funnet sin endelige form. Rapporten peker også på at det er delte meninger om hvilke oppgaver utvalget skal ha. I Regionsutvalg Øst har vi forsøkt å forholde oss til Helse Øst RHF og deres arbeid med å utvikle sykehusene i regionen. Som leder av utvalget ser jeg at et arbeid som skal kunne påvirke RHF-et,

er krevende. Endringene skjer fort, og det er ikke alltid lett å få innpass der premissene legges og beslutningene tas. Dette handler også om at slikt arbeid må gjøres av tillitsvalgte og gjerne i tillegg til ens vanlige jobb. Stikkord som lokalsykehusfunksjon, funksjonsfordeling, spesialistutdanning og samhandling med kommunehelsetjenesten tilsier at utvalget må kunne uttale seg med faglig tyngde på en mengde områder for å bli hørt. Dette fordrer et tett samarbeid med fagmiljøene, og de fagmedisinske foreningene er i dag ikke med i regionsutvalgene. Dersom vi blir invitert med i prosessene, har vi en viss mulighet til påvirkning, i andre tilfelle vil vi fange dem opp alt for sent til at vi kan få noen reell innflytelse. Dette er en utfordring for Legeforeningen i framtiden.

Vi har møtt ledelsen på Hamar én gang og hadde en nyttig meningsutveksling om utvalgte temaer.

Samarbeidet omkring avtalespesialistene fungerer. Helsenettet fungerer ikke på langt nær godt nok. Her må det tilføres betydelige ressurser dersom elektronisk samhandling skal bli en virkelighet i en slik grad at allmennlegene synes det er verd prisen og at avtalespesialistene får være med. Sykehusene må være villige til å satse og legge til rette for informasjonsflyt begge veier. Legeforeningen arbeider med et policydokument om lokalsykehusfunksjonen. Organiseringen av spesialisthelsetjenesten har betydning for oss alle som innbyggere, for leger som arbeidstakere og med faglig utvikling og spesialistutdanning.

Medlems
Rådgiveren

50 % av medlemmene i Den norske lægeforening har allerede valgt Vital Skade.
Har du? **Ring 04700 – valg 2** (Skadeforsikringer og Foreningsgruppeliv)
Les mer på www.medlemsradgiveren.no

